

Med anledning av den stora mediala uppmärksamheten kring textilinsamlingen i Sveriges kommuner vill teknik- och serviceförvaltningen informera om situationen i Bollebygd.

Bakgrund: Textilavfall har länge varit en utmaning i avfallshanteringen, där stora mängder textilier tidigare hamnat i restavfallet som sedan gått till förbränning snarare än återanvändning eller materialåtervinning. Från och med 1 januari 2025 gäller krav på separat insamling av textilavfall från hushåll och verksamheter i hela Sverige.

Kommunerna har fått det formella ansvaret att samla in textilavfall som är kommunalt avfall och att informera invånarna om de nya reglerna. Kravet på separat insamling är ett resultat av EU:s avfallsdirektiv och syftar till att främja cirkulär hantering av textilavfall. Diskussioner om producentansvar har pågått parallellt, men Sverige har valt att införa kommunalt ansvar i väntan på ett producentansvar på EU-nivå.

Bollebygds kommun tecknade inför detta krav på insamling av textil ett avtal med Humana Klädinsamling AB om drift och hantering av insamlad textil. Sedan avtalsstart har vi etablerat ett fullskaligt insamlingssystem med totalt tio insamlingscontainrar: fyra är placerade vid Råssa återvinningscentral (ÅVC) och sex är utplacerade på kommunens återvinningsstationer. Arbetet med att etablera insamlingen har genomförts utan större hinder och kommuninvånarna har visat god följsamhet till den nya rutinen. Total insamlad mängd textilavfall under perioden januari–juni 2025 uppgår till ca 20 ton och vi kan se i statistiken att sedan januari månad har beläggning varit som störst på Råssa ÅVC med ca 10 ton insamlad textil.

Utmaningar framöver: Efter ett halvår med den nya lagen håller kommuner och aktörer på att utvärdera erfarenheterna hittills. Det är sannolikt att insamlingsmodeller och avtal kommer att behöva ses över och eventuellt komma att ändras. Detta beror på att det saknas tillräcklig infrastruktur för sortering och materialåtervinning av textilavfall inom Sverige. Många kommuner och aktörer har därför svårt att hitta avsättning för det insamlade materialet, vilket riskerar att textilier fortsatt går till förbränning, dessutom har ökade mängder insamlat textilavfall lett till högre kostnader än beräknat. Kommuner har ofta upphandlat ideella aktörer och det har nu visat sig att dessa får svårt att täcka sina kostnader när mängderna blivit större än väntat.

EU arbetar för att införa ett producentansvar för textilier, preliminärt från 2028. Ett producentansvar innebär att företag som sätter textilier på marknaden – tillverkare, importörer och distributörer – ska finansiera och organisera insamling, sortering och återvinning av textilavfall, detta kommer sannolikt att förändra kommunernas roll framöver. Oberoende av avtal och modell är den viktigaste åtgärden ur ett helhets- och hållbarhetsperspektiv att minska den uppkomna mängden textilavfall. Här behöver alla hjälpas åt och välja de åtgärder som passar ens förutsättningar.